

... "Historie programování a nasazení počítačů" ...

Technické muzeum v Brně – webový portál prog-story.technicalmuseum.cz

Východiska a cíle (výběr)

- počítače a na ně navazující informační a komunikační technologie (ICT) za 55 let od roku 1960, tj. během jedné lidské generace prakticky úplně změnily svět
- prvním cílem této virtuální expozice je získat a uchovat vzpomínky lidí, "kteří byli při tom" i dosažitelné původní doklady a na jejich základě popsat rozvoj programování a nasazení počítačů v Československu ve druhé polovině 20. století před zásadními změnami po roce 1989
- protože i ty nejmodernější technologie a postupy rychle "odcházejí do historie", tak je doplňujícím cílem přiměřeně orientačně pojednat i o pokračování historie z minulého století do současnosti - expozice proto slouží současně jako portál s tematicky uspořádanými odkazy na externí informační zdroje

... příběh PROG-STORY ... / kapitola 4. (dle blog-ČeV)

Původně jsem velice váhal, zda pro představení "Historie programování ..." odborné veřejnosti využít konferenci Ada 200, kterou vymyslel kolega Branislav Lacko. Jako redaktor a tím pádem autor celého řešení expozice i redakčních článků jsem si totiž velice dobře vědom všech jejich současných nedokonalostí a neúplností.

Shodou okolností jsem ale nedávno začal pracovat na informačním panelu o agilních metodikách a přitom jsem si uvědomil, že nejvhodnější oblast jejich využití je v situacích, kdy zadání nelze předem přesně vymezit a definovat. A to je přece náš případ - vize, popsaná na stránce "Úvod" je jasná, ale způsob jak dosáhnout její realizace se musí teprve hledat. Navíc, jestliže je prvním cílem získat vzpomínky pamětníků, tak čas běží a pamětníci, ke kterým patří i redaktor, je musí začít zaznamenávat co nejdříve, dokud na to vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stavu ještě mají.

Aktuální stav po roce práce je popsán na stránce "Plánek expozice" a struktura hlavních prohlídkových okruhů A, B, C, D, E na nejvyšší úrovni už vypadá, že zůstane stabilní. Také principy ukládání a zpřístupnění informací včetně formátů příkladů popsaných v "Plánku ..." už prokázaly svoji praktickou použitelnost. Na stránce "Kontakty" jsou popsána pravidla komentářové komunikace pro oslovení redaktora i zpětnou vazbu ze strany návštěvníků. Rovněž Pamětnické vzpomínky několika nejbližších kolegů už ukázaly realnost spolupráce.

Výsledkem úvah je rozhodnutí, že do té vody skáču a **v duchu agilních metodik návštěvníkům i potenciálním autorům předkládám expozici "tak jak je a jak se průběžně dále vyvíjí"**. Dle dohody mezi redaktorem a muzeem není proces vývoje expozice vzhledem k výchozím podmínkám nijak termínován. Zveřejněním se však nyní otevírá prostor k širší aktivní spolupráci jak pro další pamětnické vzpomínky, tak pro náměty či připomínky i samostatné populární nebo odborné autorské příspěvky.

Se zázemím renomované nezávislé veřejné instituce, kterou Technické muzeum v Brně je, se tímto nabízí možnost spolupráce pro všechny, kdo jsou ochotni přispět k zaznamenání, uchování a zpřístupnění informací, týkajících se historie programování (možná přesněji softwarového inženýrství) a nasazení počítačů. *Bylo nás u toho v minulém století v ČSSR a nástupnických státech pěkných pár tisíc lidí a dělali jsme poctivou práci s prakticky využívanými výsledky, proto bychom o tom měli zanechat svědectví - - -*

Modřice, 30. listopadu 2015 - Vlastimil Čevela – redaktor virtuální expozice

Plánek expozice

Základní informace

Pro vytváření virtuální expozice byl zvolen přístup, blízký agilním metodikám, tj. co nejdříve vytvořit a zpřístupnit její provozuschopnou strukturu. Ta je následně postupnými iteracemi upřesňována a doplňována datovým obsahem. V prosinci 2015, kdy je expozice oficiálně představována odborné veřejnosti, je zpřístupněno více než 1000 vlastních online textů ze sbírek Technického muzea. K tomu pak info panely s odkazy na více než 90 významných externích online zdrojů z Česka a dalších 14 států (anglicky, německy, ruský). Současný stav podrobněji popisují zvláště komentáře v popisu Prohlídkových okruhů (dále) a rubrika AKTUÁLNÍ NOVINKY.

Budování expozice na portále TM v Brně je koncipováno jako nízkonákladová záležitost, prakticky jako "one-man proces", realizovaný externím redaktorem s dílčí studentskou výpomocí. V první etapě (9/2014-12/2015) přitom zásadně významnou roli sehrála morální a konzultační podpora ze strany generačně blízkých kolegů redaktora a jejich pamětnické příspěvky. Nyní po zveřejnění, se počítá s aktivním zapojením širšího okruhu autorů-pamětníků i dalších spolupracovníků.

Z uvedených podmínek vyplývá, že za prioritní je nutno považovat zaznamenání, uchování a online zpřístupnění věcného obsahu se zvládnutelnou redakční pracností. Proto byla zvolena tématická katalogizace článků v expozici pomocí zvýrazněných štítků u jejich názvu. Abecedně řazené odkazovací seznamy článků (s), týkajících se určitého tématu pak redakční systém tvoří automaticky. Tím je nejen významně snížena pracnost, ale především trvale zajištěna 100% spolehlivost propojení. Návštěvník expozice pak má možnost libovolné změny směru putování po tématech a člancích dle svého okamžitého zájmu.

Prohlídkové okruhy - (aktuálně, tj. 12/2015 nabízené informace)

- **Populárně psané články** – výběr vlastních článků i odkazů, srozumitelných bez odborných znalostí
- **Rejstříky** - instituce, lidé, témata, virtuální exponáty, ... - postupně naplňovány
- A - programování dříve a nyní
 - **systemový přístup jako nástroj** - stručná charakteristika a bohaté odkazy
 - **programovací jazyky a kódy** - přehled, odkazy na zdroje, dokumentující jejich aktuální popularitu
- B - počítače a další technika
 - **historické počítače v ČSSR** - přehled významných typů
- C - využití počítačů a IT
 - **OKD Ostrava** - historie zpracování dat 1926-1996
- D - lidé
 - více než 600 autorů příspěvků ve sbornících "Programování a Tvorba SW 1975-2014"
- E - instituce a info zdroje
 - historické akce a časopisy - zatím stručný výběr
 - historické tiskoviny a knihy - zatím stručný výběr
 - **muzea, expozice a stránky** – asi 90 panelů s odkazy na české i světové informační zdroje
 - pamětnické vzpomínky a další rubriky - postupně zaznamenávané od různých autorů
- T - související sbírky TM v Brně
 - **1960-1986 - firemní počítače v ČSSR** - zatím asi 3500 instalací RVHP počítačů EC a SM
 - **1969-1978 - Dataservis ÚVT Tesla** - rekapitulace nasazení 169 počítačů Tesla 200/300
 - **1975-2014 - Programování a TSW** - kolem 1000 příspěvků na asi 9.600 stranách textu, online přístupných zatím pouze přes obsahy 40 sborníků nebo podle jmen autorů, pro prvních 30 ročníků i dle tématických hesel a organizací - na nové katalogizaci se pracuje

Uspořádání stránek v expozici

Kromě samostatných článků jsou informace prezentovány ve 3 standardních formátech - příklady:

- <<<^ článek - [programovací jazyky a kódy](#)
- <<<^ seznam - [\(s\) muzea, expozice a stránky](#)
- <<<^ blog - [1975 - Programování Havířov](#)

Vedle Prohlídkových okruhů, které slouží k systematickému procházení expozice, jsou k dispozici výše zmíněné abecední rejstříky a seznamy dle štítků (s). Naplnění ABC lexikonu je teprve v začátcích, ale formulář pro interní full-textové vyhledávání je již plně funkční.

ČeV - listopad 2015

[AKTUÁLNÍ NOVINKY - komentáře](#)